

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1946 kl. 5 em.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, nr 5, i anledning av väckt motion om en översyn av riksheraldikerämbetets former för organisation och finansiering.

I en inom första kammaren väckt och till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, I: 243, av herrar *Lindström* och *Elmgren*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av riksheraldikerämbetets former för organisation och finansiering samt vidtagande av de åtgärder, som en dylik översyn kan anses påkalla.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Första kammarens första tillfälliga utskott har i sitt över förevarande motion avgivna utlåtande, nr 4, anfört följande:

De upplysningar rörande riksheraldikerämbetets former för organisation och finansiering, som utskottet inhämtat, bestyrka motionärernas mening att detta ämbetsverk har en ytterligt egenartad och för svensk statsförvaltning eljest främmande karaktär. Ämbetsverket sysslade i enlighet med den ursprungliga instruktionen av den 11 mars 1813 nästan uteslutande med uppgörande av förslag till adliga vapen. I nuvarande tid har ämbetet tilldelats andra uppgifter. Det har bl. a. att bringa ordning rörande statliga emblem m. m. och att stå kommuner och institutioner till tjänst när det gäller utarbetande av förslag till vapen och emblem och därmed sammanhängande frågor. I fråga om märken och beteckningar inom handeln har ämbetet uppgifter, som sammanhänga med patentlagar, mönsterskydd etc. Det erhöll i följd av 1934 års lag om skydd för vapen och andra officiella beteckningar år 1936 en ny instruktion, varigenom dess uppgifter närmare preciserades och det blev fastare infogat i statsförvaltningen. Beträffande dess finansiering bestämdes emellertid ett säreget system. Förutom inkomster från kommuner och privatpersoner, som anlita dess tjänster, skulle ämbetet få uttaga ersättning även från statliga institutioner. Det får anses vara ett icke lämpligt förhållande att ett statligt verk anvisas att till stor del existera på sportler och att av andra statliga institutioner ta betalt för sina tjänsteåligganden. Denna ordning kan icke anses tillfredsställande. Då ämbetsverket genom lagstiftning och instruktion fått sig bestämda uppgifter ålagda men ämbetets organisation och sättet för dess finansiering icke kan anses tillfredsställande med hänsyn till de krav, som numera ställas på de olika organen inom statsförvaltningen, finner utskottet i likhet med motionärerna att en översyn av ämbetets organisation är påkallad.

Utskottet befarar att med verkets nuvarande organisation och arbetssätt det icke blir nöjaktigt sörjt för att genom nyrekrytering nödig sakkunskap inom det icke oviktiga heraldiska området uppehålls. Häre kan ligga en fara för framtiden.

Det har under utskottets behandling av ärendet framhållits att ämbetet som varande av relativt begränsad omfattning måhända skulle kunna inordnas som en särskild avdelning inom annat ämbetsverk eller statlig institution (exempelvis riksarkivet), men utskottet kan icke bedöma bärigheten av denna tanke. Vid en översyn av ämbetet torde även möjligheten av en sådan anordning kunna prövas.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställer utskottet, att första kammaren för sin del ville besluta, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om en översyn av riksheraldikerämbetets former för organisation och finansiering samt vidtagande av de åtgärder, som en dylik översyn kan anses påkalla.

Denna hemställan har av första kammaren bifallits.

Utskottet, till vars behandling den sålunda av första kammaren bifallna *Utskottet.* motionen hänskjutits, ansluter sig till vad första kammarens första tillfälliga utskott anført i sitt utlåtande, nr 4, och hemställer,

att andra kammaren måtte biträda första kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 21 mars 1946.

På utskottets vägnar:

MANNE STÅHL.

Närvarande: Herrar Ståhl och Allard, fru Boman, fröken Olsson, herrar Svensson i Stenkyrka, Lundqvist, Hæggbloom, fru Eriksson och herr Johnsson i Skoglösa.